

Město a zeleň v době klimatické změny

Přednáška a podnět k diskusi
Mgr. Michael Pondělíček, Ph.D.

Původní krajina poledové Evropy byla převážně
lesnatá krajina, v České kotlině Středoevropský
opadavý les

Krajina u nás se postupně na několikrát vyvinula jako antropogenizovaná s městy jako přirozenými centry obyvatelstva

Krajina harmonická (vyvážená) je součástí zachovalých území (NP, CHKO, Př.P) se specifickým osídlením a dostatkem funkční kultivované zeleně vně i uvnitř sídel...

Krajina „přírodní“ je
v současnosti
rezervována zvláště
pro národní parky a
speciální rezervace
k tomu určené,
divočina v tomto smyslu
v ČR není!

Zeleň ve městě a jeho těsném okolí má řadu funkcí a úloh, zejména pak ovlivňuje :

POBYTOVOU POHODU OBYVATEL

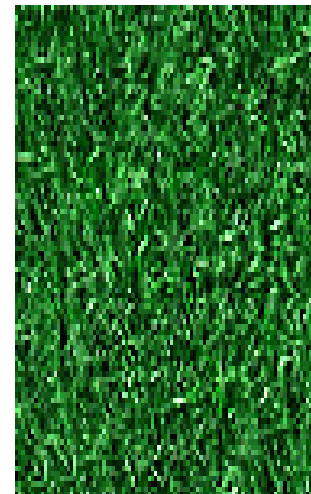
BIODIVERZITU MĚSTSKÉHO PROSTŘEDÍ

ESTETICKÉ LADĚNÍ MĚSTSKÝCH ČÁSTÍ

MIKROKLIMA MĚSTA

URBANITU

AKTIVITU OBYVATEL

Zeleň ve městě a její funkce dle soudobého vnímání

Funkce pro člověka a kvalitu života

- Funkce estetická
- Funkce ochranná
- Funkce mediátoru snižování imisí
- Funkce snižování hluku
- Funkce mikroklimatická
- Funkce zdravotní
- Pufrace kvality prostředí v období klimatické změny

Funkce pro přírodní prostředí

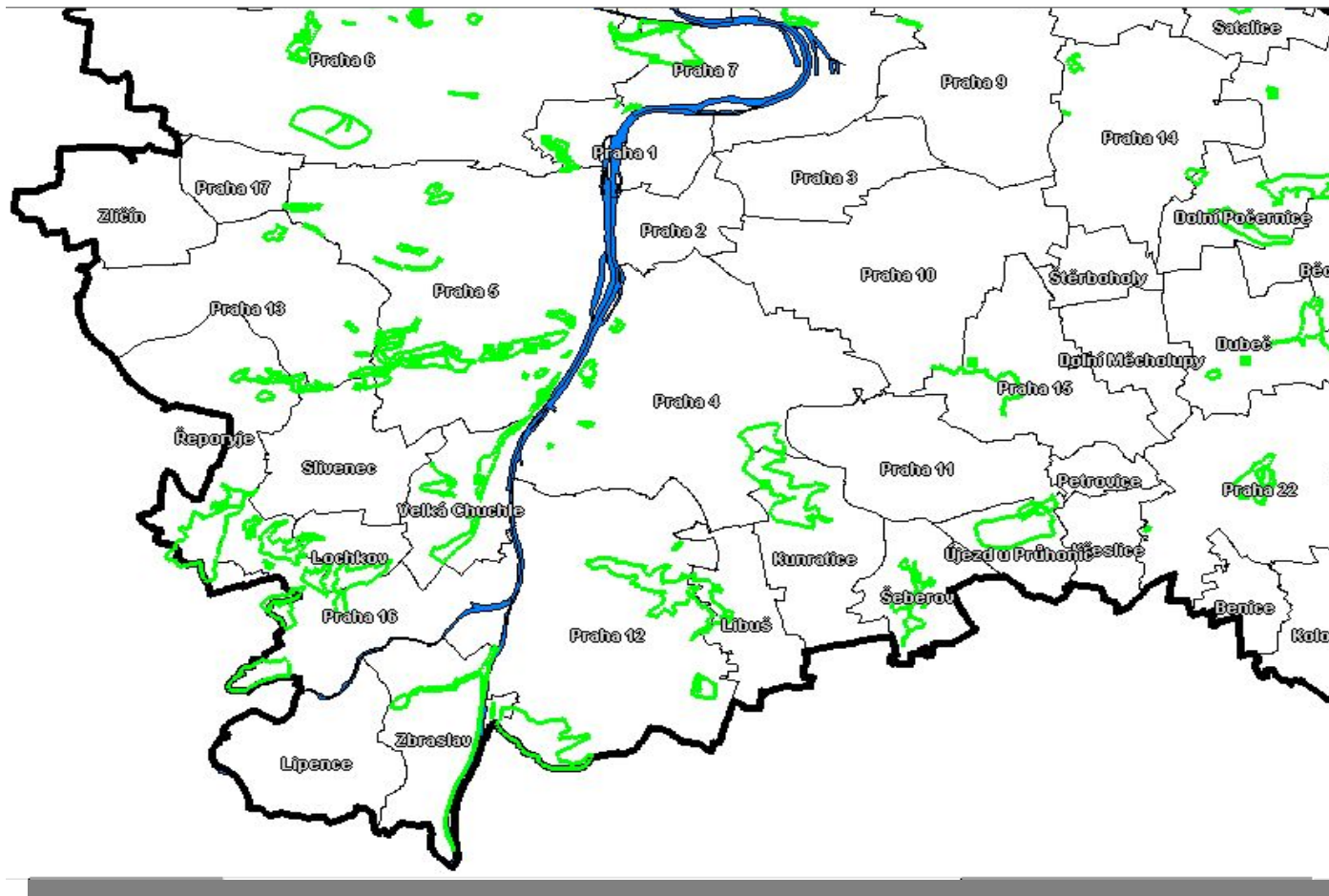
- Funkce ochranná pro biotu - útočiště
- Funkce vytváření půdního klimatu
- Funkce tvorby kyslíku
- Funkce podpory další zeleně a diversity
- Funkce zachování a ochrany původního biotopu
- Fce zadržování vody

Maloplošná zvláště chráněná území ve městě – vznikla a pronikla jako součást do městské přírody formované člověkem po věky a tvoří specifické přírodní ostrovy uvnitř města – význam lokální, Kat. IV. IUCN

- **Národní přírodní rezervace (vyjímečně a na okraji města)**
- **Národní přírodní památka (Case Praha)**
- **Přírodní rezervace**
- **Přírodní památka**

**Zvláště chráněná území začleněná do města –
Case Praha (Praha by mohla být z hlediska četnosti
výskytu ZCHÚ rovnou Národním parkem)**

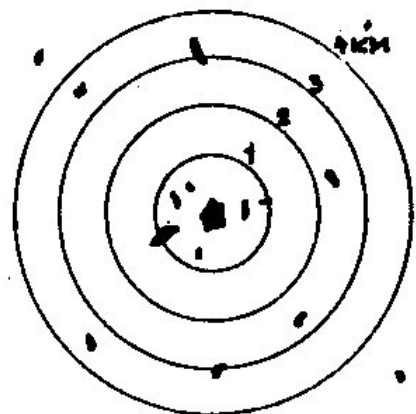

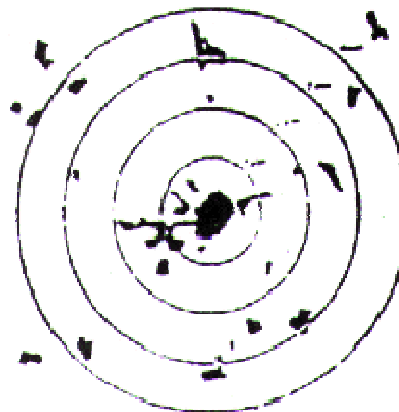
Město a zeleň

Resilience v současném pohledu

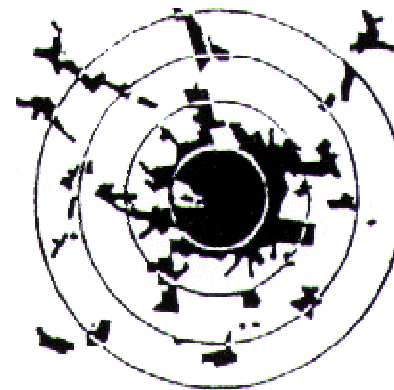
1350

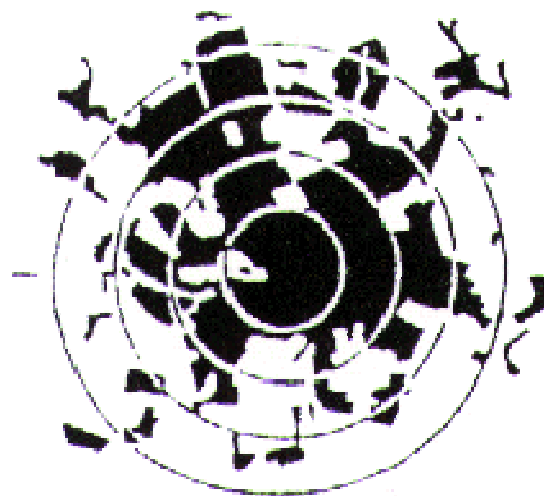
1819

1918

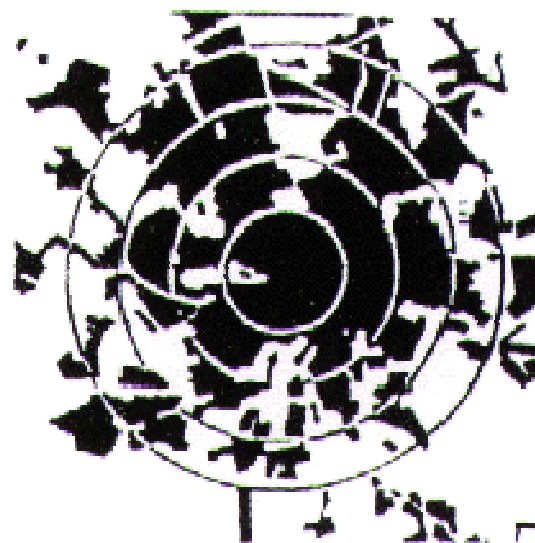

1968

Rozvoj měst

1992

Členění veřejné zeleně v současném městě

z pohledu šíření a vzniku dalších porostů

Zeleň původní – kopce, svahy, okolí nádrží, remízy, lesíky, terénní útvary dané morfologií

Zeleň původně okolní krajiny – sady, vinice, prutníky, remízy – fragmenty původní hospodářské užitné zeleně

Zeleň nově založených doprovodných pásů, podle infrastruktury, areálů obchodu, průmyslu a vzniklých sídlišť, doplňková a krycí zeleň

Zeleň nově založená v místech likvidace průmyslu, služeb a sídlišť – nové parky, lesoparky, volná sportoviště, plochy pro shromáždění, atp.

Zeleň a její vlivy ve městě

Pozitivní vlivy

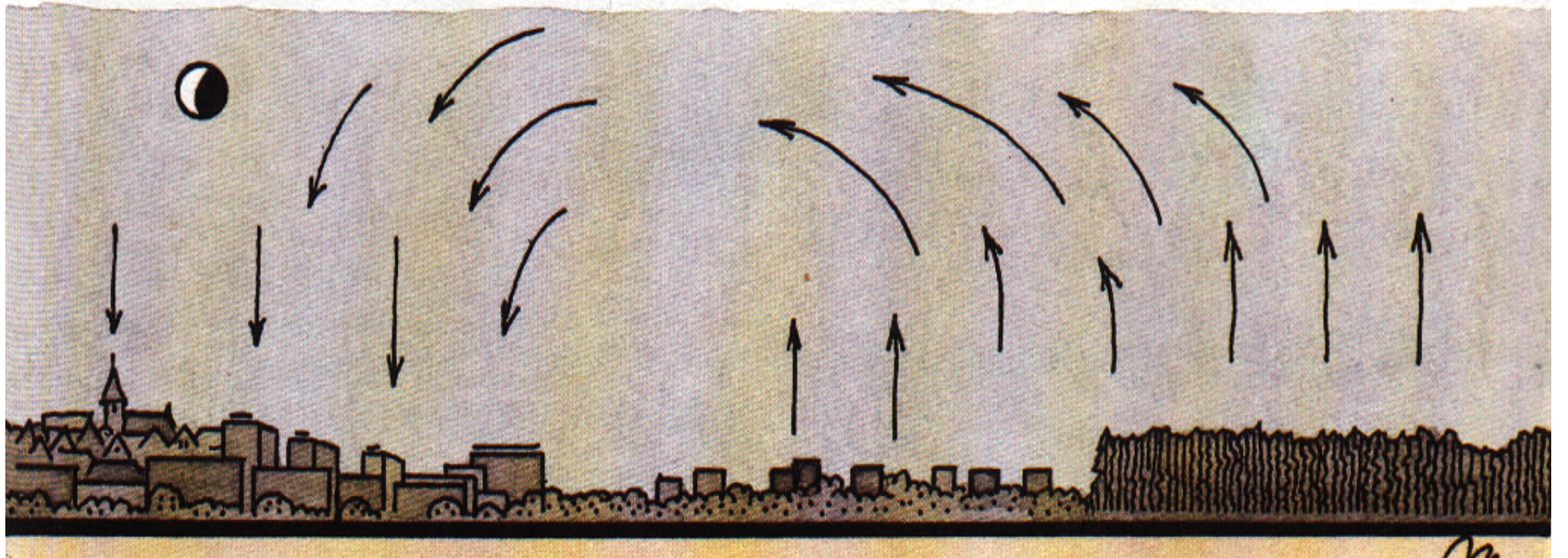
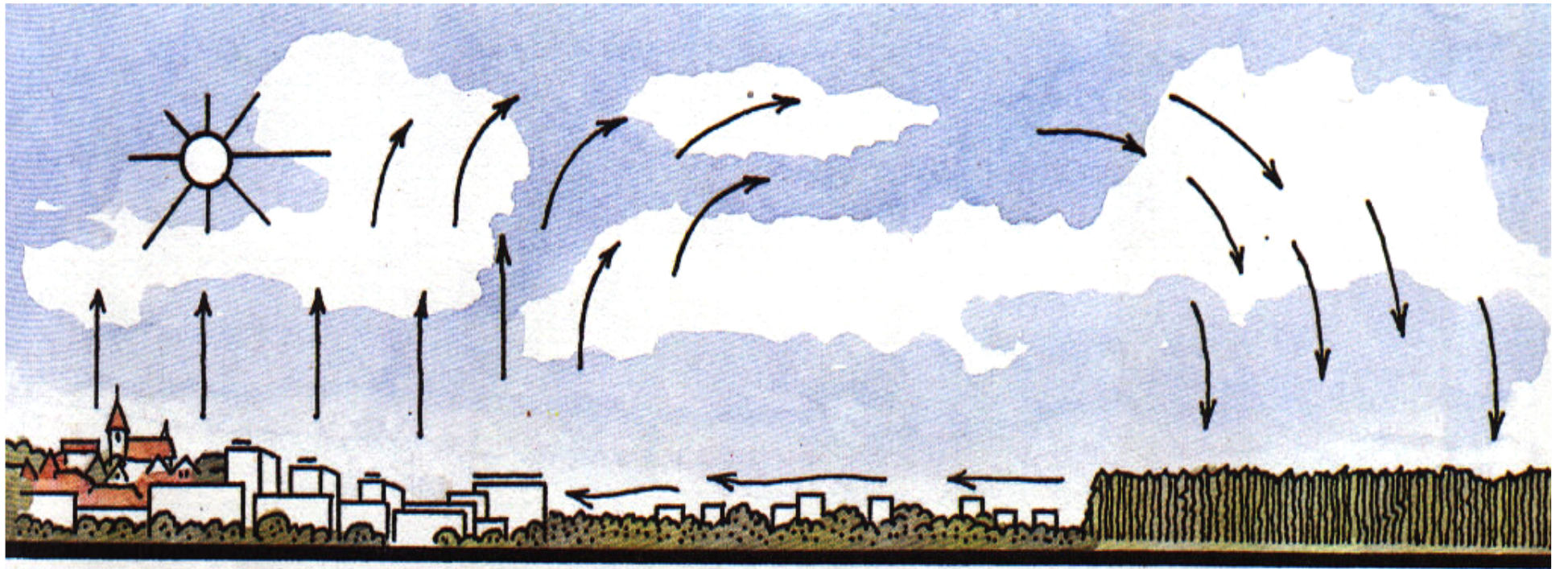
- Hygienické
- Mikroklimatické
- Psychohygienické a rekreační
- Estetické

Negativní vlivy

- Produkce alergenů
- Poškozování mobiliáře a povrchů komunikací, chodníků
- Znečišťování okolí
- Narušování inženýrských sítí a staveb
- Snížení bezpečnosti pobytu

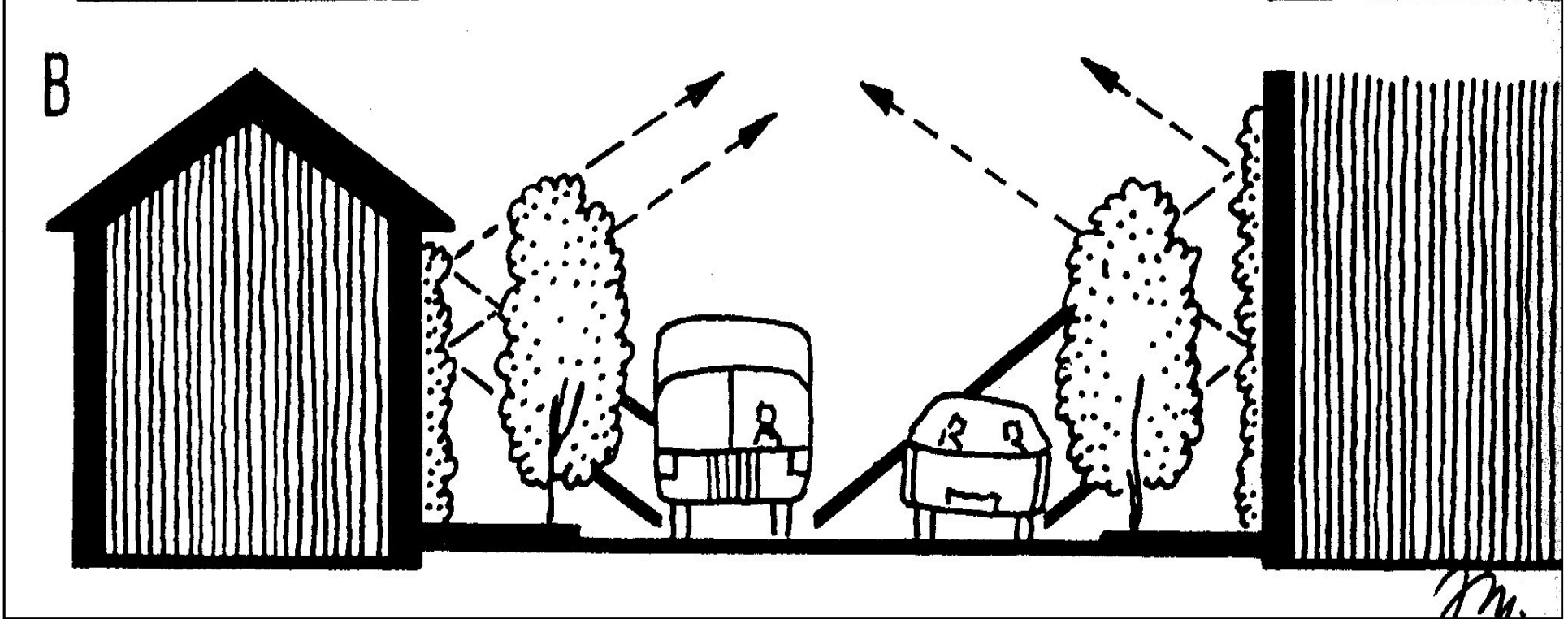
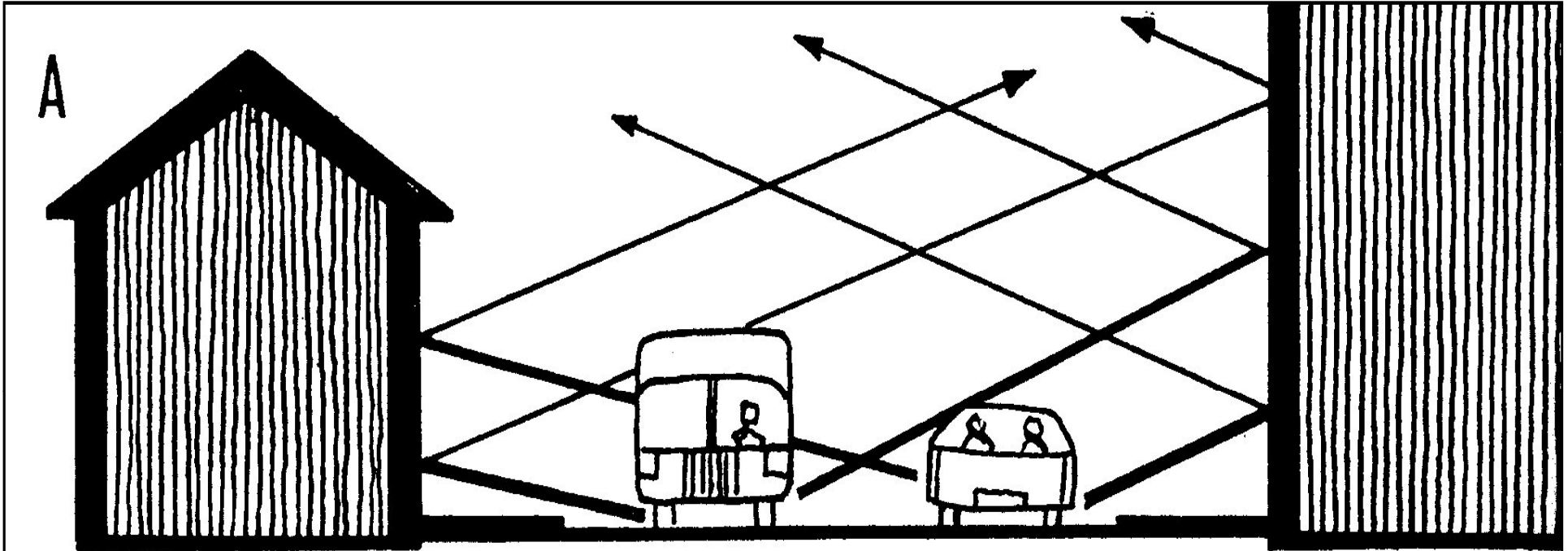

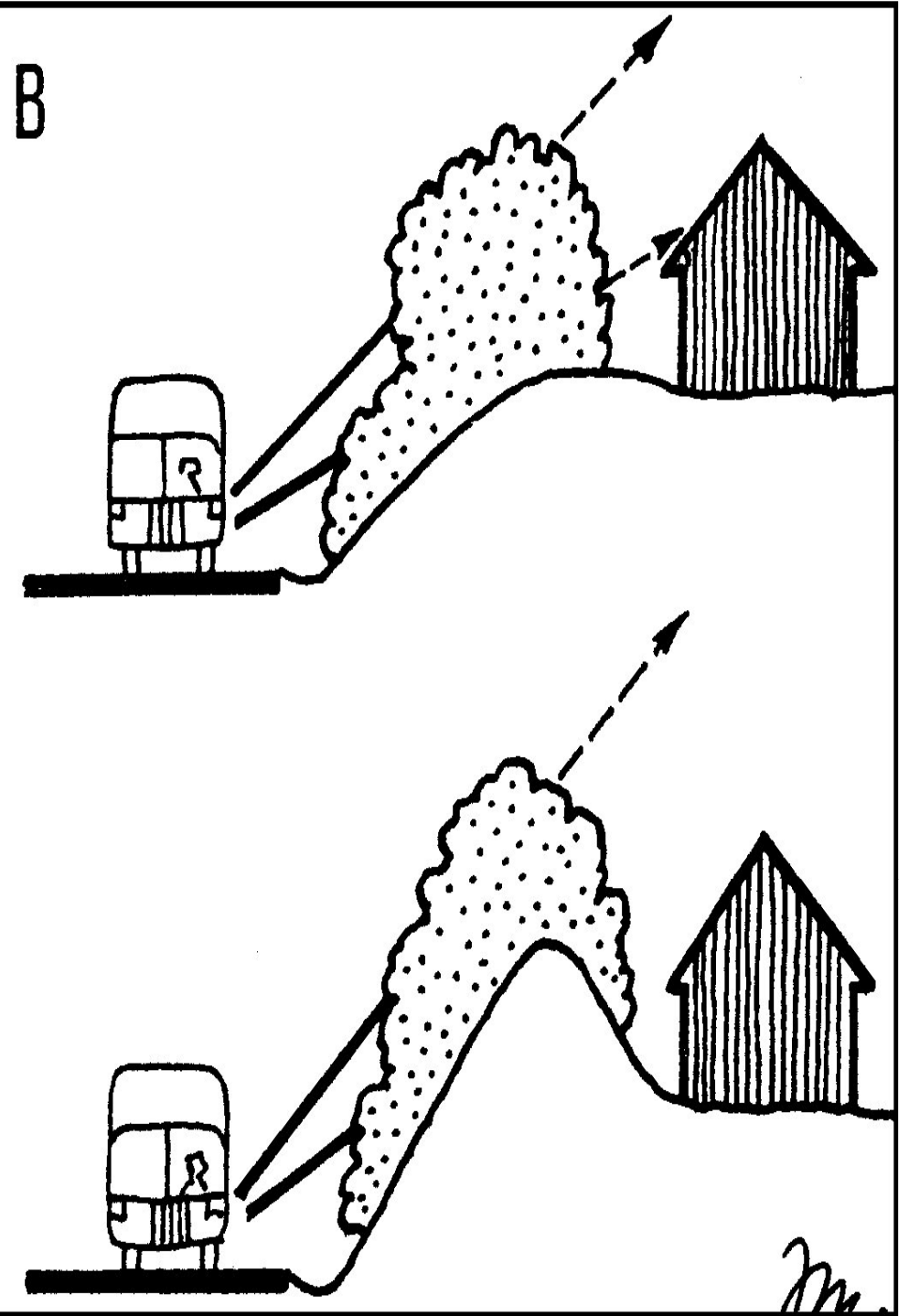
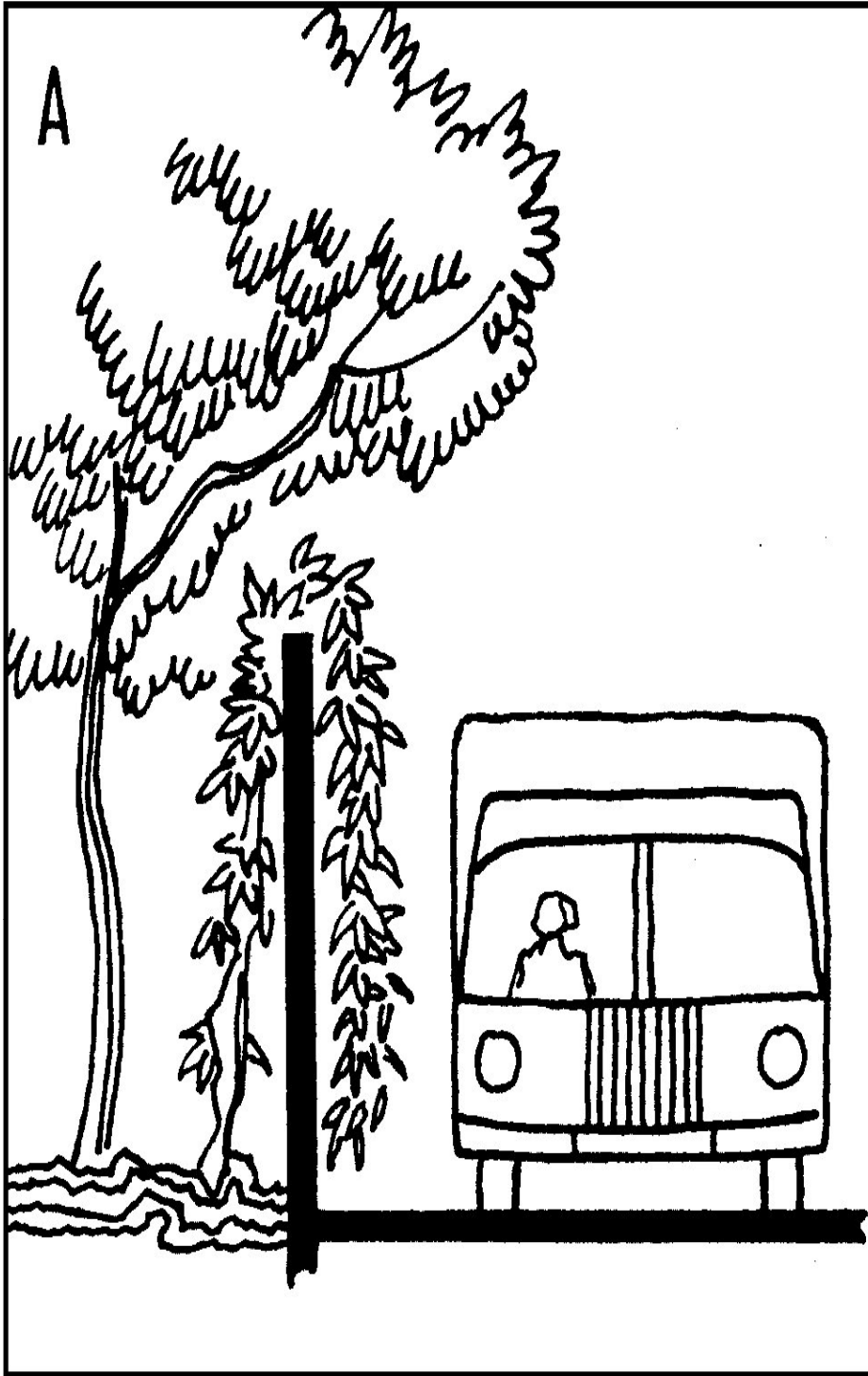
**Klimatická funkce
a v ní „pufrační“ úloha zeleně
pro prostředí**

A photograph of a tree-lined path in autumn. The path is covered in fallen leaves, and the trees on either side have yellow and orange foliage. The text "Hygienická funkce" is overlaid in the center of the image.

Hygienická funkce

A photograph of a forest path in autumn. The path is covered in fallen leaves, and the trees are filled with vibrant yellow and orange foliage. Sunlight filters through the canopy, creating a bright, hazy atmosphere. The path leads into the distance, flanked by tall trees.

Psychologická funkce

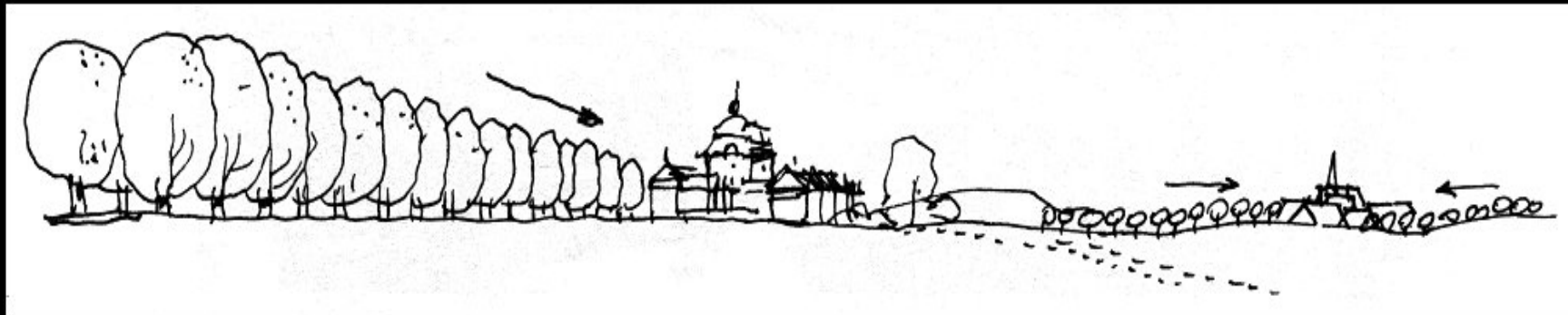
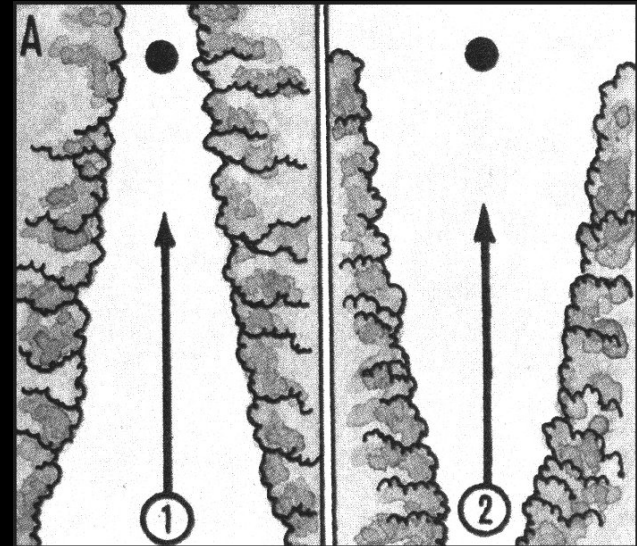
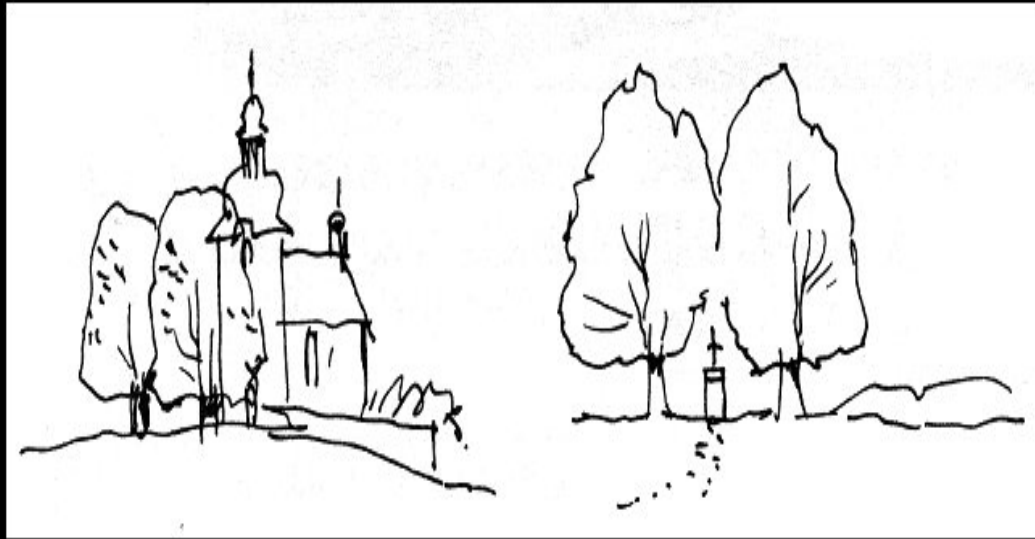
Ovlivnění orientace,
Pozitivní myšlení,
Kulisa života,
Pozadí pro myšlenkovou regeneraci
duševních schopností
– jaká je doba, intenzita kontaktu!?

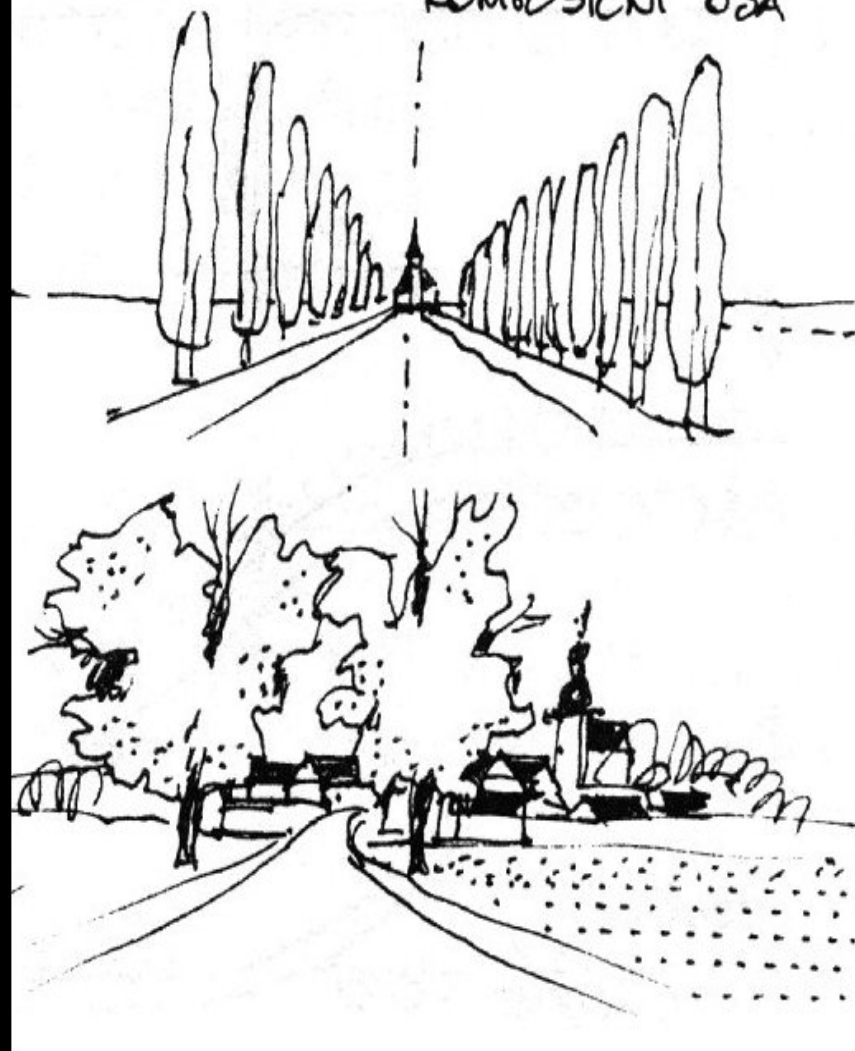
A photograph of a tree-lined path in autumn. The path is covered in fallen leaves, and the trees on either side have vibrant yellow and orange foliage. The scene is brightly lit, suggesting a sunny day. The text "Estetická a prostorotvorná funkce zeleně" is overlaid in the center of the image.

**Estetická a prostorotvorná
funkce zeleně**

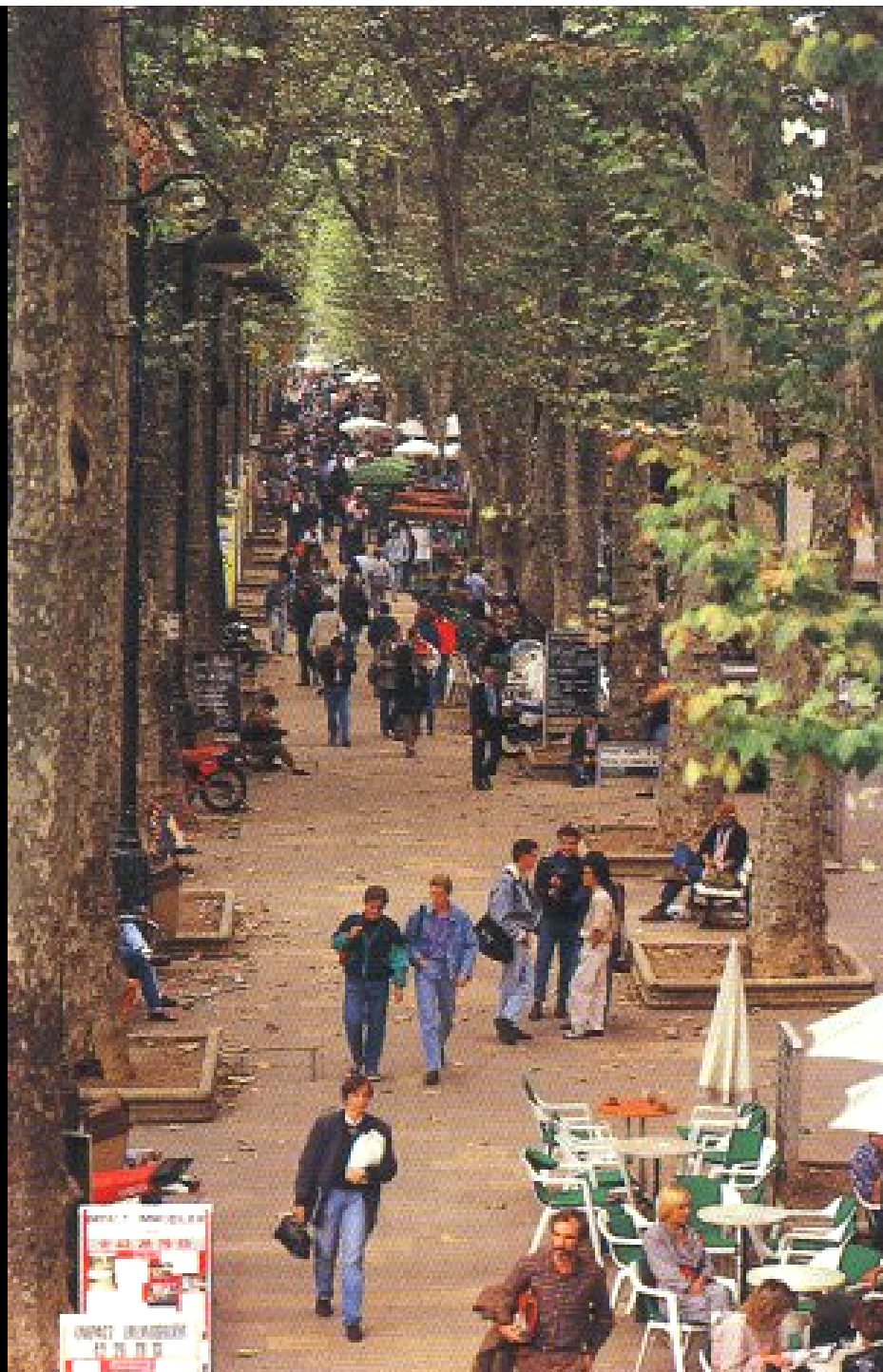

KOMPOZIČNÍ OSA

A photograph of a tree-lined path in autumn. The path is covered with fallen leaves, and the trees on either side have vibrant yellow and orange foliage. The sun is shining brightly through the trees, creating a warm, golden glow. The text "Rekreační funkce zeleně" is overlaid in the center of the image.

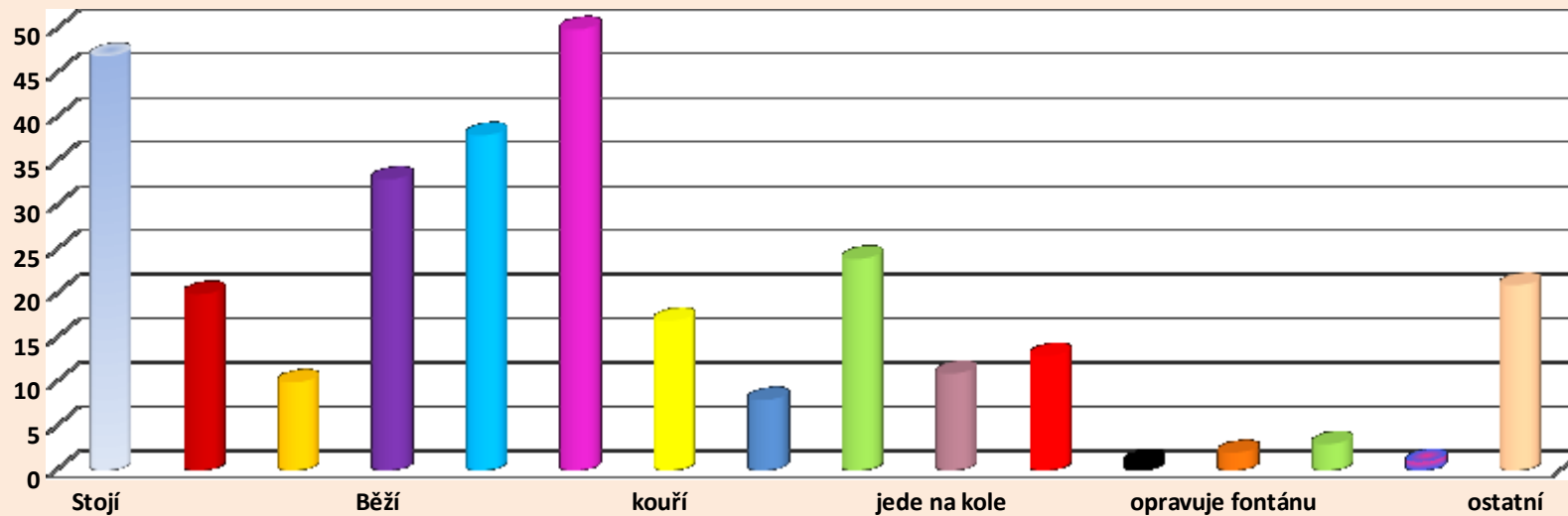
Rekreační funkce zeleně

Současné poznatky o zeleni ve městě a jejím využití obyvateli

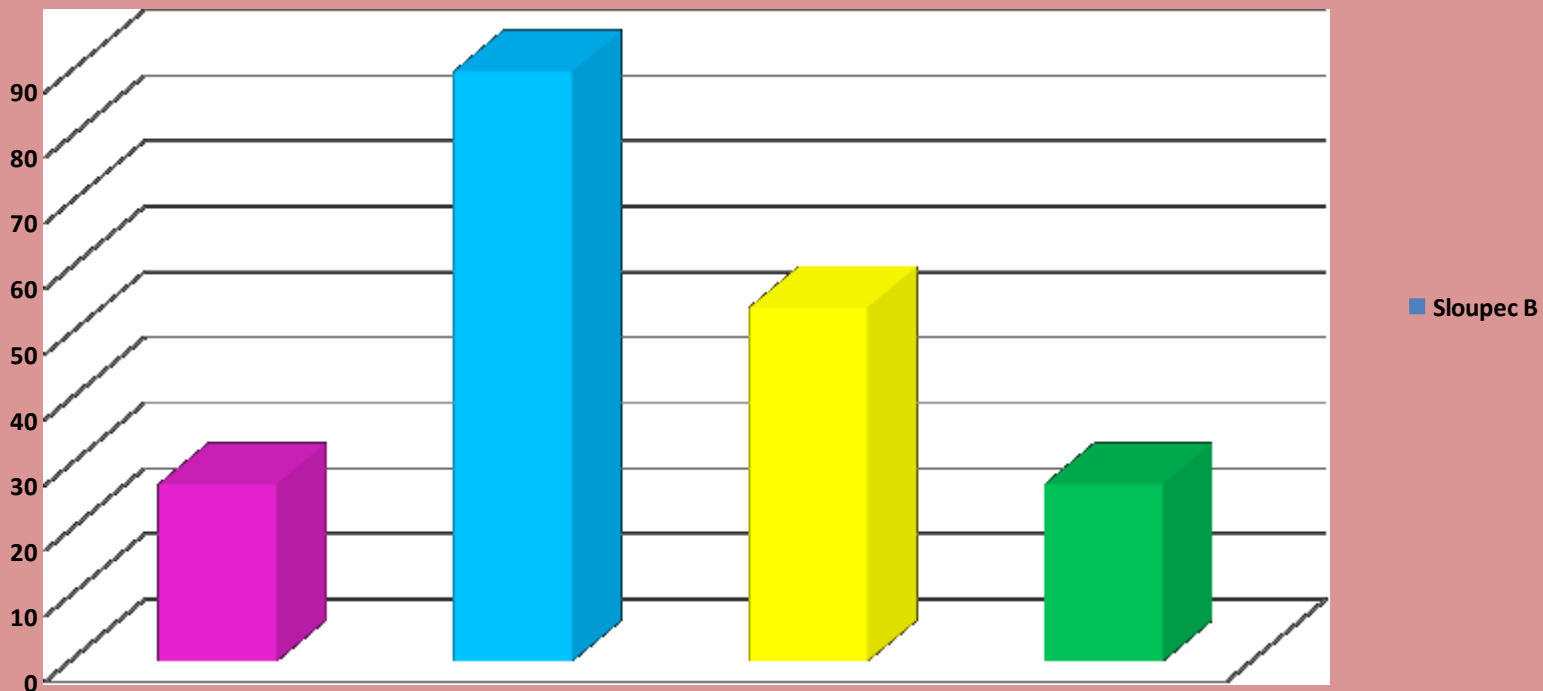
Struktura činností návštěvníků parků v době od 14:00 - 15:00

Návštěvníci parků a sadů (KH.K a Pard.K)

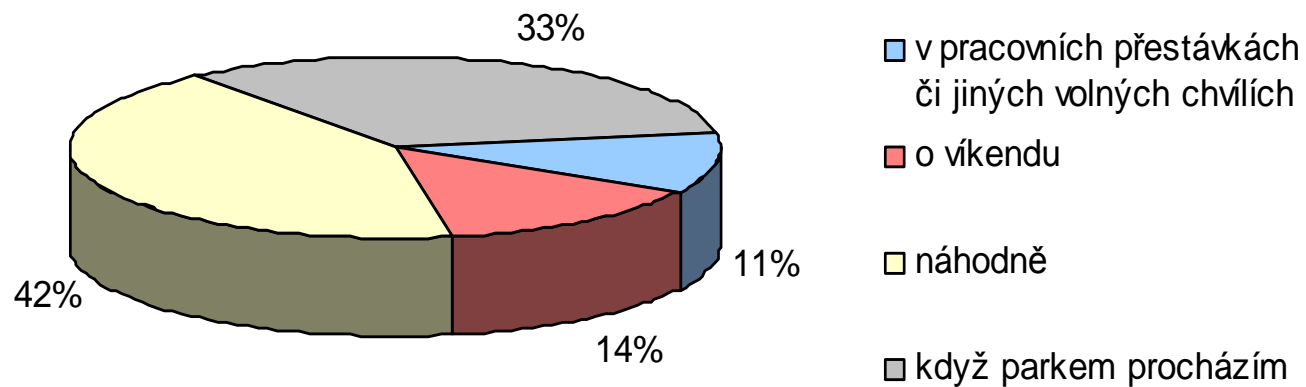
(Nejvíce početná skupina 7-18 let)

Věková struktura návštěvníků parků v době od 14:00 - 15:00

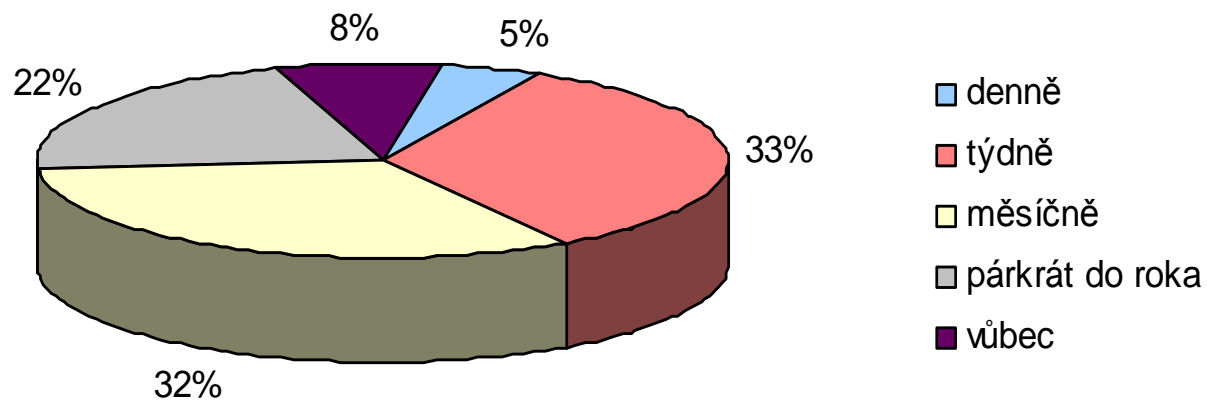
Výsledky průzkumů v Hradci Králové

Kdy nejčastěji trávíte svůj čas v parku?

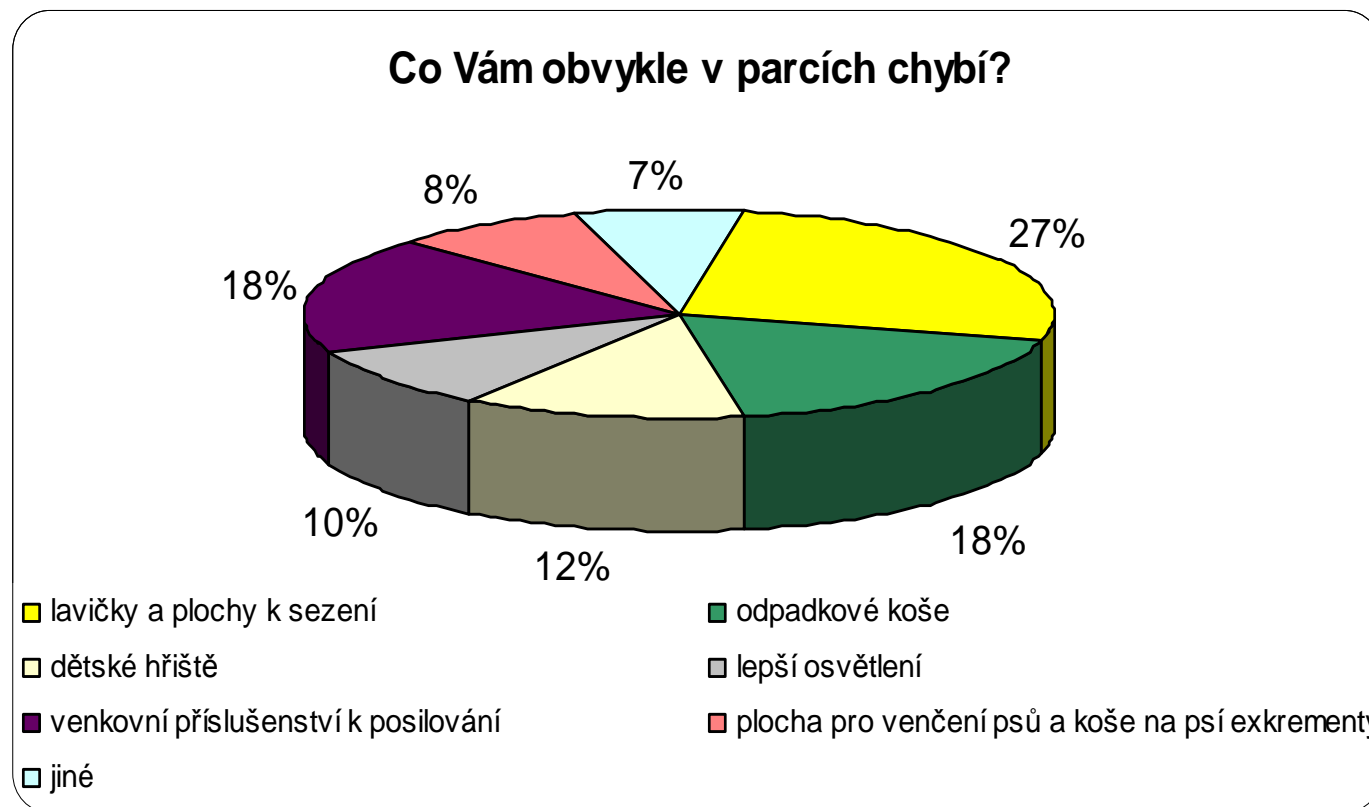

Výsledky průzkumů v Hradci Králové

Jak často navštěvujete park/parky?

Výsledky průzkumů v Hradci Králové

Kdo parky navštěvuje dnes?

- Lidé bez možnosti rychlého transportu
- Děti a důchodci vyššího věku jsou nejvíce v parcích a skladba tomu neodpovídá
- Náklady a nároky na vybavení parků neodpovídají nárokům návštěvníků
- Náklady na údržbu zeleně ve městě neodpovídají potenciální spontánní obnově zeleně a ani společenské objednávce skupiny nejčastějších návštěvníků

Pár otázek ze současnosti z ekopsychologie na konec!

Je městská zeleň opravdu jen biologickou enklávou – ostrovní součástí města nebo užitným prvkem?

Patří JEŠTĚ stále zeleň do center města a proč??

Nenarušuje přemíra zeleně ve městě jeho městskost?

Slouží zeleň většině občanů nebo je jen postmoderní kulisou pro ekonomicky aktivní, a kdo ji tedy psychicky konzumuje a jak?

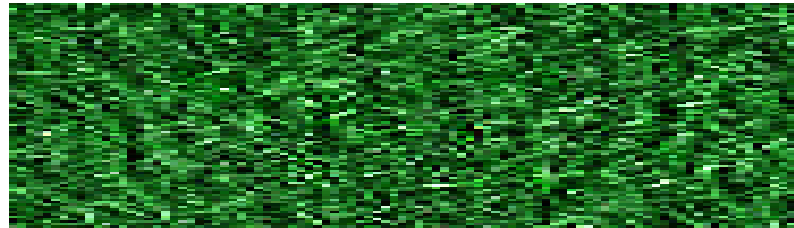
Co je vlastně správná „kvalitní“ zeleň pro občana a co je „adekvátní“ údržba potenciálu zeleně v rámci měst?

Jaké by měly mít aktuální parky vybavení a proč??

Děkuji za pozornost!

Michael Pondělíček

mpondelicek@gmail.com

Texty a slidy byly vytvořeny z podkladů

Doc. Šilhánkové, Ing. Justové,

Mgr. M. Pondělíčka, Ph.D.